

	<p><u>नियमित दिवाणी दावा २०/२०१९</u> धोंडीराम रामा तोडकर वगैरे वि. अशोक आण्णाप्पा तोडकर</p>
---	---

नि.११३ वरील आदेश

१. प्रस्तुत अर्ज प्रतिवादी क्र. १, ७ व ८ यांनी कागदपत्रांना देण्यात आलेली निशाणी रद्द करण्याकरिता दिलेला आहे.
२. सदर अर्जास वादी याने नि.११४ येथे त्यांचे म्हणणे दाखल करून अर्जास सक्त विरोध दर्शविला आहे.
३. प्रतिवादी क्र. १, ७ व ८ तर्फे वकील यांनी असा युक्तीवाद केला की, प्रस्तुत दावा वादी याने प्रतिवादी यांचे विरुद्ध हक्कजापन व कायम मनाईकरिता दाखल केलेला आहे. वादीने या खरेदीपत्रासाठी हक्कजापनाची दाद मागणी केलेली आहे. त्या खरेदीपत्राबाबत व खरेदीपत्र रजिस्टर क्रमांक दाव्यात नमूद केलेले नाहीत तसेच खरेदीपत्राची सहीसूद नकला हजर केलेल्या आहेत. खरेदीपत्र हा खाजगी दस्तऐवज आहे. तसेच सदरचे दस्तऐवज अस्तित्वात आहे. दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ११ नियम १४ प्रमाणे मूळ दस्त हजर करण्याबाबत वादीने अर्ज दिलेला नाही. तसेच खरेदी पत्राची सहीसूद नकल हजर केलेली असल्यामुळे तो दुय्यम पुरावा आहे. त्याप्रमाणे सदरचे कागदपत्र हे दुय्यम पुराव्यात वाचण्याकरिता, शाबीत करण्याकरिता वादी याने न्यायालयाची परवानगी घेणे आवश्यक होते व अशी परवानगी मिळाल्यानंतरच वादीला त्यावरील साक्षीदार तपासता येतील व त्यानंतरच त्या दस्तांना निशाणी देता येईल. परंतु वादीने दुय्यम पुरावा करण्याची परवानगी घेतलेली नाही. तसेच खरेदीपत्रावरील साक्षीदार तपासलेले नाही. त्यामुळे सदर दस्तांना देण्यात आलेली नि. १०७ व नि. १०८ या चुकीच्या पद्धतीने देण्यात आलेल्या आहेत. त्यामुळे सदर दस्तांची निशाणी रद्द होणे अत्यंत गरजेचे आहे.

अंतिमतः प्रतिवादी क्र.१, ७ व ८ तर्फे वकील यांनी सदर अर्ज मंजूर करणेत यावा अशी विनंती केली.

४. वादी तर्फे वकील यांनी असा युक्तीवाद केला की, मुळातच प्रस्तुत प्रकरण हे अंतिम युक्तीवादासाठी प्रलंबित आहे अशा वेळी केवळ सदर प्रकरणात वेळ काढण्याच्या हेतूने प्रतिवादी सदरचा अर्ज घेवून आलेले आहेत. त्यामुळे प्रतिवादी यांनी दिलेला अर्ज खोटा, बनावट व लबाडीचा आहे. मुळातच वादी यांनी प्रस्तुतचा दावा त्यांचे पूर्वहक्कदार येसबा हरी तोडकर यांनी त्यांचे वडीलांकडून आलेल्या मौजे. कुशिरे तर्फे ठाणे ता. पन्हाळा येथील ४० गुंठे जमीन पूर्वी तीन मुलांच्यामध्ये तोंडी वाटपाप्रमाणे मिळकती मालकी हक्काने ताब्यात असताना मूळ खातेदाराच्या नावे वादीचे पूर्वहक्कदारांना वाटणी आलेली जमीन तोंडी वाटपाप्रमाणे नोंद झालेली नाही. त्याचा गैरफायदा घेवून बेकायदेशीर खरेदीपत्र नोंदले ते रद्दबादल होवून आपल्या हक्कांवर बंधनकारक नाही अशी दाद वादीने मागितलेली आहे. मुळातच वादी व प्रतिवादी यांचे पूर्वहक्कदार येसबा हरी तोडकर यांना कोंडीबा, श्रीपती व रामा अशी तीन मुले होती. त्यांचे पश्चात संपूर्ण ४६ गुंठे जमिनीचे खाते क्र. ३१ ला कोंडीबा याचे नाव जेष्ठ मुलगा या नात्याने नोंद झाले. मूळ खाते सर्वे क्र. १५० च्या पोट भागाचे ७ गुंठ्यांचे भाग व १५० च्या २, ३ व ४ या पोट भागाच्या ३९ गुंठेचे खाते देखील कोंडीबा यांचे नावे होते. त्यानंतर कोंडीबा व त्यांचे दोन भाऊ यांचे दरम्यान तोंडी वाटप होवून ३९ गुंठे जमिनीमधील १६ गुंठे श्रीपतीला, १५ गुंठे कोंडीबा व ८ गुंठे जमीन रामाला देण्यात आली होती, त्याप्रमाणे नोंद महसूल कागदपत्रात झाली. रामाला दिलेला सर्वे नं. १५०/१ या ७ गुंठेचे जमिनीचे खाते वाटप तोंडी वाटणीप्रमाणे रामाच्या नावे होण्याऐवजी ते तसेच कोंडीबाच्या नावे नोंद झाले. कुशिरे गावी एकत्रिकरण योजना झाली त्यावेळी श्रीपती व कोंडीबाने एकत्रिकरण अधिकाऱ्याकडे वर्दी देवून १५ व १६ गुंठयास आपआपली नावे लावून घेतलेली होती. परंतु तरी देखील १५०/१ चे ७ गुंठेचे जमिनीचे खाते रामाच्या नावे वर्ग होणेऐवजी ते तसेच कोंडीबा येसबा यांच्या नावे राहिले. कोंडीबा मयत होण्या अगोदर त्याच्या

अगोदरच मयत झालेल्या आण्णापाचा मुलगा अशोक व कोंडीबाची मुलगी धोंडूबाई चा मुलगा अरुणच्या नावे सर्वे क्र. १५०/१ चे खाते झाले. त्याचा गैरफायदा घेवून कोंडीबाच्या मुलीचा मुलगा अरुण याने सर्वे नं. १५०/१ म्हणजेच चालू गट क्र. ७४९ मधील आपले नावे असलेले ३.५ गुंठे क्षेत्र हे १९८९ ला दुसऱ्या गट क्र.७४९ व या गट नंबरचे क्षेत्र प्रतिवादी क्र. ७ व ८ यांचे नावे केले याची कोणतीही कल्पना वादी यास नव्हती. मुळातच दावा मिळकत वादीच्या कब्जेवहिवाटीस होती. मात्र ज्या वेळी वादी यांना प्रतिवादी हे. दि. २२.०१.२०१९ ला हरकत करू लागले त्यावेळी याची कल्पना आली व वादी यांना प्रतिवादी क्र. २ अरुण जाधव याने प्रतिवादी क्र. ७ व ८ यांचे बरोबर केलेले खरेदीपत्र हे कोणत्याही प्रकारचा कायदेशीर हक्क नसताना लबाडीने व पोकळ सातबारा असल्याचा गैरफायदा घेवून केल्याचे दिसून आले. त्यामुळे वादी यांनी सदरचे खरेदीपत्र हे बेकायदेशीर आहे म्हणून त्याचेबाबत दाद मागितली आहे.

५. वादी तर्फे वकील यांनी पुढे असा युक्तीवाद केला की, यातील प्रतिवादी क्र. २ ने नि. २१ वर कैफियत च्या पान नं. ४ वर देवून दि. १०.०४.१९८९ ला खरेदी दस्त नं. ९० ने सदरची मिळकत प्रतिवादी क्र. ७ व ८ यांना विकल्याचे आपल्या कैफियतीमध्ये मान्य केले आहे. प्रतिवादी क्र. १, ७ व ८ यांनी नि. २२ ला कैफियत देवून कैफियतीच्या पान नं. ५ वर खरेदी दस्त नं. ९० दि. १०.०४.१९८९ चा झाला असून तो बरोबर असल्याचे मान्य करून त्या प्रमाणे मिळकत ताब्यात असल्याचे खोटे कथन केले आहे. प्रतिवादी क्र. २ अरुण पांडुरंग जाधव मयत झाल्यानंतर प्रतिवादी क्र. २ च्या वारसांनी वादीचा दावा खरा व बरोबर असून प्रतिवादी क्र. २ ने नि. ५४ वर कैफियत देवून प्रतिवादी क्र. ७ व ८ बरोबर दावा मिळकत गट क्र. ७४९ बाबत ३.५ गुंठेचे केलेले खरेदीपत्र हे हक्क हीन व बेकायदेशीर असल्याचे कथन केले आहे. खरेदीपत्राचा दस्त हा वादी अगर प्रतिवादी यांनी चुकीचा आहे असे कथन केलेले नाही किंवा सदरचा दस्त निस्पादित झालेला नाही अशी कोणाचीही केस नाही. सदरचा दस्त हा निस्पादित करणाऱ्यास हक्क येतो का नाही व तो वादीच्या हक्कावर बंधनकारक आहे का नाही

एवढाच प्रश्न शिल्लक राहतो. सदरचा दस्त दि. १०.०४.१९८९ ला झालाच नाही तो मान्य नाही अशी प्रतिवादींची केस नाही. पुरावा अधिनियमाच्या कलम ५८ नुसार एखादी बाब मान्य केली असेल तर ती परत शाबित करण्याची गरज नाही. तसेच सदर कलमाच्या परंतुका मध्ये देखील ही बाब स्पष्ट करण्यात आली आहे. अशी परिस्थिती असताना जी गोष्ट नाकारलेली नाही त्या बदल वेगळी भूमिका घेण्याचा अथवा पुरावा देण्याची गरज नाही. तसेच प्रतिवादी यांनी सदर दस्ताबाबत कबुली दिलेली असल्यामुळे तो दस्त परत शाबित करावा अशी दाद प्रतिवादीस मागता येणारी नाही.

६. सदरचा मूळ दस्त हा प्रतिवादी यांचे कडेच असून तो प्रतिवादी यांच्या दाव्याच्या कामी कैफियती सोबत हजर केलेला नाही अथवा नाकारलेलाही नाही. त्याची प्रमाणित प्रत वादी यांनी नि. ३ सोबत दावा दाखल करते वेळीच हजर केली असून त्यानंतर संपूर्ण प्रकरणात वादी व प्रतिवादी यांनी जबाब नोंदविलेले आहेत. याबाबत कोणत्याही कागदपत्रास निशाणी देण्याचे राहून गेले असल्यास ते देणेबाबत देखील विचार विमर्श झालेला होता. व सर्व कागदपत्रांना निशाणी देण्यात आलेली होती. दि. १०.०४.१९८९ चा दस्त हा नाकारला नसल्याने त्यास देखील निशाणी देण्यात आलेली आहे. ती बाब कायदेशीररित्या पूर्ण झाली असल्याने त्याबाबत परत हरकत घेण्याचा प्रतिवादींना काहीही हक्क व अधिकार नाही. अंतिमतः वादी तर्फे वकील यांनी सदरचा अर्ज नांमजूर करणेत यावा अशी विनंती केली.

७. प्रतिवादी यांचा अर्ज, वादी यांचे म्हणणे व कागदपत्रांचे अवलोकन केले.

८. कागदपत्रांचे अवलोकन केले असता, ही गोष्ट दिसून येते की, वादी यांनी सदरचा दावा हा खरेदीपत्र त्यांचेवर बंधनकारक नाही असा ठराव व कायम मनाईकरिता दाखल केल्याचे दिसून येते.

९. भारतीय पुरावा कायदानुसार वादी यांच्या कथनाप्रमाणे प्रतिवादी यांनी कैफियतीत दस्ताबाबत कबुली दिली आहे किंवा कसे याचे अवलोकन करणे गरजेचे ठरते.

१०. प्रतिवादी क्र. १, ७ व ८ यांनी नि. २२ येथे त्यांची कैफियत दाखल केली आहे. सदर कैफियतीमध्ये "दावा मिळकतीपैकी आठ आणे हिस्सेचे प्रतिवादी नं. २ चे मालकीचे क्षेत्र प्रतिवादी नं. ७ व ८ यांनी नोंदणीकृत खरेदी दस्त नंबर ९०/१९८९ दि. १०.०४.१९८९ रोजी खरेदी घेतले असून दावा मिळकतीपैकी आठ आणे क्षेत्रात प्रतिवादी नं. ७ व ८ यांची खरेदीदार मालक नात्याची ता. १०.०४.१९८९ सालापासून ३० वर्षांपासून अखंड वहिवाट होती व आहे" असा मजकूर नमूद आहे.

११. सदर मजकूरावरून ही गोष्ट स्पष्ट दिसून येणारी आहे की, प्रतिवादी यांना सदर दस्ताबाबत पुर्णपणे माहिती आहे. सदर कैफियत ही प्रतिवादी यांनी दि. ०४.०५.२०१९ रोजी न्यायालयात दाखल केली होती.

१२. सदर दस्ताच्या अनुषंगाने सदर प्रतिवादी यांचे तर्फे साक्षीदार यांनी काही पुरावा दिला का हे देखील पाहणे गरजेचे ठरते. मात्र प्रतिवादी यांनी दाखल केलेल्या पुराव्यामध्ये तशा प्रकारची कोणतीही कबुली दिसून येत नाही. तसेच कागदपत्रे शाबीत करण्याची जबाबदारी ही त्या त्या पक्षकारांची राहते. प्रस्तुत कामात वादी यांनी खरेदीपत्रे त्यांचेवर बंधनकारक नाही असे कथन केलेले आहे. परंतु सदर दस्त शाबीत होणे हे भारतीय पुरावा कायदानुसार तितकेच गरजेचे आहे. तसेच सदर दस्त वादी याने दुय्यम पुरावा म्हणून का हजर केला याचे स्पष्टीकरण देखील देणे त्यांचेवर बंधनकारक राहते.

१३. मुळातच वादी यांनी सदर दाव्यात जी खरेदीपत्रे हजर केलेली आहेत त्या अनुषंगाने मे. न्यायालयाने वाद मुद्दा क्र. ५ काढलेला आहे. मुळातच सदर कामी वादी

यांनी दाखल केलेली खरेदीपत्रे ही त्यांनी भारतीय पुरावा कायदानुसार शाबीत करणे गरजेचे होते असे वाटते. तसेच सदर प्रतिवादी यांनी याबाबत तात्काळ हरकत देखील नोंदविणे गरजेचे होते असे वाटते. सदर दावा हा अंतिम युक्तीवादाकरिता प्रलंबित आहे. त्यामुळे एकंदरित या कामी झालेला विलंब हा कोणत्याही प्रकारे दुर्लक्षित करता येण्या जोगा नाही. त्यामुळे मी पुढील आदेश पारीत करत आहे.

आदेश

१. प्रतिवादी क्र. १, ७ व ८ यांचा नि. ११३ वरील अर्ज वादी यांना रक्कम रु. १०००/- देण्याच्या अटीवर मंजूर करणेत येत आहे.
२. प्रतिवादी क्र. १, ७ व ८ यांनी सदर कॉस्ट्स पुर्तता केल्यानंतर नि. १०७ व नि. १०८ हे रद्द करण्यात यावे.

पन्हाळा
दि. १२.११.२०२५

सही/-
(के. दि. काकतकर)
सह दिवाणी न्यायाधीश क. स्तर,
पन्हाळा.